



## فهرست مطالب

- فهرست نمودارها و جدول‌ها ..... ۱۵
- مقدمه ..... ۱۷
- فصل یکم: پایه‌های تحلیل طبقاتی نو مارکسیستی / اریک آلین رایت ..... ۲۱
- سیمای کلی مفهوم مارکسیستی طبقه ..... ۲۳
- اجزای مفهومی تحلیل طبقاتی ..... ۲۶
- مناسبات اجتماعی تولید ..... ۲۸
- مناسبات طبقاتی به مثابه‌ی شکلی از روابط تولید ..... ۲۹
- گوناگونی در مناسبات طبقاتی ..... ۲۹
- مسأله‌ی پیچیدگی در مناسبات طبقاتی مشخص ..... ۳۱
- جایگاه‌های طبقاتی ..... ۳۴
- پیچیدگی در جایگاه‌های طبقاتی ..... ۳۵
- تحلیل طبقاتی خرد و کلان ..... ۴۲
- «عاملیت» طبقاتی ..... ۴۳
- ادعاهای تبیینی: تز بنیادین تحلیل طبقاتی ..... ۴۴
- تحلیل طبقاتی مارکسیستی ..... ۴۶
- نتیجه: راه‌برد مارکسیستی تحلیل طبقاتی چه مزایایی دارد؟ ..... ۵۲
- فصل دوم: پایه‌های تحلیل طبقاتی نووبری / ریچارد برین ..... ۵۷
- مقدمه ..... ۵۷
- طبقه‌ی اجتماعی در آثار ماکس وبر ..... ۵۸
- اهداف تحلیل طبقاتی ..... ۶۱
- تکوین یک طرح‌واره‌ی طبقاتی وبری ..... ۶۲

۱۴۳	منازعه‌ی طبقه‌بندی‌کننده و خشونت نمادین
۱۵۲	از وضعیت عملی به وضعیت عینی: حالت‌مندی‌های قدرت نمادین
۱۶۰	سلطه چندجانبه شده است
۱۶۰	علل مرکب
۱۶۳	طبقه‌بندی‌های متقاطع
۱۶۷	نتیجه
۱۷۵	<b>فصل پنجم:</b> پایه‌های یک تحلیل طبقاتی رانت‌محور/ اوگه سورنسن
۱۷۵	مقدمه
۱۷۸	نظریات نابرابری و مفاهیم طبقه
۱۸۷	طبقه و ثروت
۱۹۵	ثروت و طبقه به مثابه‌ی شرایط زندگی
۱۹۹	ثروت، رانت‌ها و استثمار
۲۰۱	رانت‌های انحصاری
۲۰۶	رانت‌های مرکب یا رانت خاص بودن دارایی
۲۰۸	رانت استعداد‌های طبیعی و فرهنگی
۲۱۰	طبقات استثمار پایه و کنش جمعی در سرمایه‌داری مدرن
۲۱۷	نتیجه
۲۲۱	<b>فصل ششم:</b> پایه‌های یک تحلیل پساطبقاتی/ یان پاکولسکی
۲۲۳	ابعاد طبقه
۲۲۵	پایه‌های کلاسیک تحلیل اجتماعی (غیرطبقاتی)
۲۳۴	ساختارهای پیچیده‌ی نابرابری
۲۳۴	تشخیص چندگانه بودن ساختارهای موکد
۲۳۵	تشخیص تأثیر آموزش و دانش
۲۳۷	تشخیص تأثیر شهروندی و دموکراسی
۲۳۷	تأثیر مناسبات جنسیتی و نژادی
۲۳۹	قشربندی و صورت‌بندی اجتماعی
۲۳۹	خوشه‌بندی اجتماعی و فروبست

۶۴	طرح‌واره‌ی طبقاتی گلدتورپ
۷۲	مسأله‌ی مرز طبقات در تحلیل طبقاتی نووبری
۷۸	واحد تحلیل طبقاتی
۸۰	نتیجه
۸۳	<b>فصل سوم:</b> پایه‌های تحلیل طبقاتی نودورکیمی/ دیوید گروسکی و گابریلا گالسکو
۸۷	دورکیم و ساختار طبقاتی: تفسیری گزینشی
۸۹	پیدایش انجمن‌های صنفی
۹۱	«محل‌شدن» آگاهی جمعی
۹۴	اصناف و هم‌بستگی ارگانیک
۹۶	آیا حق با دورکیم بود؟
۹۸	چندکارکردگرایی و صورت‌های انجمنی رقیب
۹۹	صنفی‌شدن ناتمام
۱۰۰	گوناگونی بین کشورها
۱۰۲	تحلیل طبقاتی امروزی
۱۰۲	مزیت‌های روایت واقع‌گرایانه
۱۰۵	آیا تحلیل‌گران طبقه باید به سازمان‌های محلی اهمیت دهند؟
۱۱۲	آیا مدل دورکیمی استثمار و رانت وجود دارد؟
۱۱۲	منشأ دورکیمی استثمار
۱۱۴	بهبود مدل‌های کنونی بهره‌کشی مهارت‌بنیاد
۱۱۷	آیا جزیبی‌نگری همواره بهتر است؟
۱۲۱	نتیجه
۱۲۵	<b>فصل چهارم:</b> پایه‌های تحلیل طبقاتی پی‌یر بوردیو/ الیوت بی. وابنینگر
۱۲۷	درون‌مایه‌های آغازین
۱۳۰	نمایی کلی از نظریه‌ی طبقه‌ی بوردیو
۱۳۱	ساختار طبقاتی
۱۳۶	عادت‌واره‌ی طبقاتی
۱۳۹	کردهارهای طبقاتی

۲۴۱	جماعت‌ها و گروه‌ها
۲۴۴	کنش‌گران اجتماعی
۲۴۵	صورت‌بندی‌های اجتماعی متنوع
۲۴۶	پیکربندی‌های نابرابری-سنخ‌شناسی
۲۵۰	روندهای مدرن - تاریخ مختصر طبقه
۲۵۲	به سوی نابرابری‌های پیچیده (غیر طبقه‌ای)
۲۵۶	نتیجه
۲۵۹	جمع‌بندی: اگر «طبقه» پاسخ است، پرسش چیست؟/ اریک آلین رایت
۲۶۲	جایگاه‌های توزیعی
۲۶۳	گروه‌های به لحاظ ذهنی مهم
۲۶۵	شانس‌های زندگی
۲۶۹	تضاد آشتی‌ناپذیر
۲۷۰	تنوع تاریخی
۲۷۲	رهایی
۲۷۵	واژه‌نامه:
۲۷۹	فهرست منابع:
۲۹۵	نمایه:

### فهرست نمودارها و جدول‌ها

#### نمودارها

- ۱- ۱: سه مدل تحلیل طبقه‌ای ..... ۵۰
- ۱- ۲: ابعاد کار برحسب سرچشمه‌های مشکلات قرارداد، آشکال قرارداد استخدام و جایگاه طبقات مزدبگیر در طرح‌واره گلدتورپ (برگرفته از گلدتورپ ۲۰۰۰، ص ۲۲۳، نمودار ۱۰-۲) ..... ۶۸

#### جدول‌ها

- ۱- ۲: ترکیب‌های محتمل طرح‌واره‌ی گلدتورپ ..... ۷۰
- ۱- ۳: طبقه‌بندی کشورها برحسب نوع و میزان ساختاریابی طبقه‌ای ..... ۱۰۱
- ۲- ۳: مدل‌های سازمان اجتماعی در عرصه‌ی تولید ..... ۱۱۸
- ۱- ۴: پیکربندی‌های نابرابری-سنخ‌شناسی ..... ۲۴۷
- ۱- ۷: شش پرسش اصلی تحلیل طبقه‌ای ..... ۲۶۲
- ۲- ۷: شانس‌های زندگی از نگاه مارکس، وبر و بوردیو ..... ۲۶۶

### مقدمه

در ماه مارس ۲۰۰۱، در برنامه‌ی فور تودی<sup>۱</sup>، از رادیو بی بی سی گزارشی پخش شد که طرح‌واره‌ی هفت‌لایه‌ای طبقه‌را، که در سرشماری بریتانیا به کار رفته بود، به بحث می‌گذاشت. شنوندگان به وب‌سایت بی بی سی دعوت شده بودند تا ببینند در چه طبقه‌ای قرار می‌گیرند. طی چند روز حدود ۵۰,۰۰۰ یادداشت در این وب‌سایت نگاشته شده بود. دست کم برای آن بخش از جمعیت بریتانیا که شنونده‌ی اخبار صبح گاهی بی بی سی هستند، طبقه هم‌چنان مسأله‌ی مهمی است.

در این برنامه با شماری از مردم مصاحبه شد. یک بازرس پلیس در واکنش به این که به او گفته شده بود که در کنار دکترها، وکلا و مدیران اجرایی شرکت‌ها در طبقه‌ی اول قرار می‌گیرد، گفت: «یعنی معنایش این ست که وقتی می‌خواهم به باغچه‌ی خانه‌ام رسیدگی کنم، باید لباس سفید تنیس بپوشم؟... من به لحاظ اجتماعی و اقتصادی خودم را در ردیف آن‌ها نمی‌بینم». در برنامه‌ی «گفت‌وگوی زنده» با پرفسور دیوید رز<sup>۲</sup>، طراح اصلی مقولات سرشماری جدید از دانشگاه اسکس که متعاقباً پخش شد، افراد بسیاری تماس گرفتند و به نحوه‌ی کدگذاری معترض بودند. یک راننده‌ی کامیون به قرار گرفتن‌اش در طبقه‌ی هفتم (VII) اعتراض داشت چون کار خود را، به این دلیل که باید از قن‌آوری‌های اطلاعاتی جدید و کامپیوتر استفاده کند، کاملاً ماهرانه می‌دانست. دیوید رز توضیح داد که هدف این طبقه‌بندی، فهم تفاوت‌ها در ماهیت قراردادهای استخدام و شرایط کار بوده است نه سطوح مهارتی شغل‌ها، و از این لحاظ رانندگان کامیون شرایط استخدامی کاملاً ناامنی دارند. فرد دیگری پرسید «وقتی به طبقه‌ی «پنجم» یا «هفتم» تعلق داشته باشیم دیگر احساس هم‌بستگی و خودآگاهی چه معنایی دارد؟ می‌توانی مانیفست کمونیستی را تصور کنی که توسط دانشگاه اسکس نوشته شده باشد؟ «آیا تاریخ جوامع تاکنون موجود، تاریخ جنگ‌های کوچک خانمان برانداز میان گروه

۲۴۱	ساختن کارگاه‌ها
۲۴۲	عزت‌گرم‌انجامی
۲۴۳	میراث‌شناسی‌های اجتماعی
۲۴۴	یک‌روز برای شورای منطقه‌ای
۲۴۵	روایت‌های مردمی تاریخ معاصر طبقه
۲۴۶	به سوی بازآفرینی طبقه‌ی کار
۲۴۷	جمع‌بندی: اگر طبقه‌ی کار را بخواهیم دوباره بسازیم، باید از کجای شروع کنیم؟
۲۴۸	گروه‌های به‌عنوان منبع مهم
۲۴۹	تاریخ‌نگاری
۲۵۰	تجدید نظر
۲۵۱	تجدید نظر
۲۵۲	تجدید نظر
۲۵۳	تجدید نظر
۲۵۴	تجدید نظر
۲۵۵	تجدید نظر
۲۵۶	تجدید نظر
۲۵۷	تجدید نظر
۲۵۸	تجدید نظر
۲۵۹	تجدید نظر
۲۶۰	تجدید نظر
۲۶۱	تجدید نظر
۲۶۲	تجدید نظر
۲۶۳	تجدید نظر
۲۶۴	تجدید نظر
۲۶۵	تجدید نظر
۲۶۶	تجدید نظر
۲۶۷	تجدید نظر
۲۶۸	تجدید نظر
۲۶۹	تجدید نظر
۲۷۰	تجدید نظر
۲۷۱	تجدید نظر
۲۷۲	تجدید نظر
۲۷۳	تجدید نظر
۲۷۴	تجدید نظر
۲۷۵	تجدید نظر
۲۷۶	تجدید نظر
۲۷۷	تجدید نظر
۲۷۸	تجدید نظر
۲۷۹	تجدید نظر
۲۸۰	تجدید نظر
۲۸۱	تجدید نظر
۲۸۲	تجدید نظر
۲۸۳	تجدید نظر
۲۸۴	تجدید نظر
۲۸۵	تجدید نظر
۲۸۶	تجدید نظر
۲۸۷	تجدید نظر
۲۸۸	تجدید نظر
۲۸۹	تجدید نظر
۲۹۰	تجدید نظر
۲۹۱	تجدید نظر
۲۹۲	تجدید نظر
۲۹۳	تجدید نظر
۲۹۴	تجدید نظر
۲۹۵	تجدید نظر
۲۹۶	تجدید نظر
۲۹۷	تجدید نظر
۲۹۸	تجدید نظر
۲۹۹	تجدید نظر
۳۰۰	تجدید نظر